

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20—, inozemstvo Din 30—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifi.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.
Račun pri poštnem čeku, uradu štev. 13.633.

Naša vojska.

Vsaka dobra stvar vzdrži kritiko in vsaka stvar okosteni, če se boji kritike. Da pa je okostenelost prvi korak k razpadanju in propadanju, je stara resnica. Iz tega stališča mislimo, da je treba enkrat tudi o naši vojski izpregovoriti odkrito besedo. Zlasti pa še zagadelj, ker se skoraj da udomačuje mnenje, da je naša vojska tako delikatna zadeva, da se o njej sploh govoriti ne sme. Ne soglašamo s tem mnenjem, temveč mislimo, da je naša vojska tako zdrava in tako krepka tvorba naroda, ki je tako preizkušena v boju, da vsaka objektivna kritika njeno bojno sposobnost samo poveča.

In mislimo, da v naši državi sploh ni mogoča drugačna ko blagohotna in objektivna kritika vojske. Nikjer v vsej Jugoslaviji ne opominja geografska lega tako kategorično na potrebo vojske ko v Sloveniji. Svoboda in vojska sta tu skoraj ista pojma. Zato je vsak Slovenec za narodno armado, ki mu varuje njegov dom in štiti njegovo blagostanje, kolikor ga je še. Zavedamo se, da je naša vojska narodna potreba in tudi s tega stališča naša kritika.

Jasno je, da je prva naloga vsake vojske, da je njena bojna sposobnost čim večja, zakaj armada brez nje sploh nima zamisla. Enako pa je jasno tudi to, da odvisi bojna sposobnost armade ne samo od njene tehnične opreme, temveč tudi od zaupanja ljudstva v njo, predvsem pa od ljubezni, ki jo goji prebivalstvo do vojske. Propaganda te ljubezni je zato prvo delo za bojno sposobnost vojske in te propagande ni mogoče vršiti, če se uprava vojske ne ozira na ljudske zahteve in želje.

Kakšne so te zahteve in želje ljudstva, so končno vsakomur znane. Nekatere so bolj, druge zopet manj upravičene, skoraj vse pa je našel v svojem govoru poslanec Bedjarič. Stori pa je to težko napako, da ni govoril s stališča povečanja vojne sposobnosti armade, temveč le s stališča volilec, ki plačuje denarni in krvni davek. Ravnotako pa so zagrešili napako oni, ki so govorili le s stališča bojne sposobnosti armade in pozabili, da govore v skupščini, ki odloča o dajatvah naroda za vojsko. Obe stališči pa je treba združiti, ker šele potem se pride do tega, kar armada res neobhodno rabi in kar ljudstvo tudi lahko da. Le v tem kompromisu je prava rešitev.

Ni mogoče vsem zahtevam ljudstva ustreči. Tako razumemo, če pravi vojna uprava, da zahteva bojna sposobnost armade, da vojski ne služijo samo doma. Je tako po celem svetu in tudi pri nas ne more biti izjema. Enako ni mogoče uvesti v armado trojno komando in če ima tu srbski jezik dominantno pozicijo, ni nobene škode. Toda na drugi strani so zopet zahteve, ki so globoko upravičene. Da ni med 172 generali nobenega Slovenca in Hrvat, to kratkomočno ne gre! Kako naj imajo Slovenci in Hrvati zaupanje do armade, če nima do njih zaupanja armadna uprava? Zaupanje je vedno medsebojno.

Beseda ni konj in tiste vojaške kletve, ki se rabijo po vseh armadah, še niso nikogar ubile. Ampak zakaj žaliti ljudi s švabi, zakaj te psovke, ki dokazujejo, da nekateri mislijo, da niso v vojski vsi enakovredni. Naj se nam ne govori, da se te grde razvade ne da odpraviti. Je že tako dobro disciplinirana naša vojska, da se more v enem tednu zatreti vse te plovke, samo če je tu dobra volja.

Dalje oskrba vojakov. Mnogo napak je tu. In ne ena teh napak ne bo odpravljena, če bom vtaknil glavo v pesek.

Dalekosežne posledice italijansko-jugoslovenske pogodbe.

Rim, 12. marca. Po informacijah laštovskih listov se bodo posvetovanja med dr. Ninčičem in Mussolinijem ter med dr. Ninčičem in Briandom dopolnila z novimi razpravami v Ženevi: Kakor se zdi, postane italijansko - jugoslovenski sporazum temelj za sklenitev cele vrste pogodb, ki bi medsebojno zvezale skoro vse države srednje in jugovzhodne Evrope.

Berlin, 12. marca. Kakor pišejo tukajšnji listi, bo jugoslovenski zunanji minister dr. Ninčič takoj po zaključku proračunske razprave odpotoval iznova iz Beograda v Rim, da končno redigira besedilo italijansko-jugoslovenskega sporazuma in podpiše.

Reko za Solun.

Pariz, 12. marca. Agence Havas javlja: Londonski »Times« piše, da sta se Mussolini in dr. Ninčič zedinila glede načel italijansko-jugoslovenskega sporazuma. Gre pri tem za jamstva neodvisnosti, hkrati pa se v korist aktivnosti reške luke odvarja italijanski trgovini in industriji celokupno jugoslovensko zaledje, da v določenih mejah podpira jugoslovenske trgovinske aspiracije glede Soluna. »Times« pripominja, da je to važno

dejstvo in da Mussolini prevzema iniciativo za eventualne nove grupacije v evropski politiki. V Ženevi se v teh vprašanjih nadaljujejo razgovori med prizadetimi ministri.

ANGLEŠKI LISTI O POGODBI.

London, 12. marca. »Times« se v nemem članku bavi z razširjenjem odnošajev, ki jih je ustvaril italijansko-jugoslovenski sporazum. Ta sporazum utesne postati podlaga za širšo zvezo med državami srednje in jugovzhodne Evrope. »Times« pripominja, da to osnovo v vseh vodilnih krogih Male antante z zanimanjem obravnavajo, ker bo po vsem izgledu imela nova orientacija Jugoslavije močan vpliv na splošne interese Male antante. Po sodbi »Timesovega« članka sta tudi Francija in Španija zainteresirani pri tej kombinaciji, ki bi utegnili ne samo spremeniti interesne sfere v Sredozemskem morju, temveč tudi dati Mussoliniju vodstvo v novi orientaciji srednje Evrope in balkanske politike.

»Morning Post« se bavi z istim vprašanjem in podčrtava dejstva, da mora novi italijansko-jugoslovenski sporazum nujno okrepiti novo balkansko zvezo pod vodstvom Italije.

Zasedanje Zveze narodov.

POGAJANJA NA MRTVI TOČKI.

Ženeva, 12. marca. (Izv.) Težko pričakovani prihod Brianda ni razjasnil situacije, ki je prišla na mrtvo točko.

Nemci vztrajajo neomajno na svojem stališču, da se ne sme razširiti Svet Zvez narodov, dokler ni Nemčija stalen član Sveta. Največjo oporo ima Nemčija v Švedski, katere zunanji minister Unden iz načelnih vzrokov odklanja vsako razširjenje Sveta. Enako stališče zavzemajo tudi delegati Norveške in Švice.

Temu nasprotno pa zahtevajo Brazilija, Španija in Kitajska brezpogojno, da dobe stalno mesto v Svetu Zvez narodov. Španija izjavlja, da ni vezana po Locarnskem dogovoru in da sicer pozdravlja vstop Nemčije v Zvezo narodov, da pa bo glasovala proti sprejemu, če istočasno ne dobi tudi ona stalnega mesta.

IGNORIRANI FALZIFIKATORJI.

Ženeva, 12. marca. (Izvirno.) Finančna komisija je razpravljala o finančni sanaciji Avstrije in Madjarske. Finančni komisar Smith v Budapešti mi je izjavil, da je prišel na sejo tudi Bethlen, čeprav ni dobil povabila. Bethlena so na seji vsi ignorirali, dočim je bila avstrijska delegacija povabljen, da prisede k mizi.

DELAVNOST DR. NINČIČA.

Ženeva, 12. marca. (Izvirno.) Dr. Ninčič je imel včeraj daljšo konferenco z bolgarskim delegatom Burom. Govorila sta tudi o bolgarski prošnji za mednarodno posojilo. Naša delegacija bo bolgarsko prošnjo podpirala.

Nadalje je konferiral dr. Ninčič tudi z grškim ministrskim predsednikom Rufusom.

Da bi bila vojaška službena doba skrajšana na šest mesecev, je pobožna želja, v katero ne veruje niti g. Bedjarič. Tudi znižanje kadra ni še aktualno. Pač pa treba govoriti o nujni potrebi odprave oficirskih slug. Je vse zastoj, to da od patriotizma oficirjev je zahtevati, da spoznajo, da ni naš narod tako bogat, da plačuje oficirjem sluge. V to poglavje spadajo tudi razne kočije in slično.

sta v Svetu. Enako odločno je stališče Brazilije in Kitajske. Brazilski delegat se v podkrepitev svojega stališča še ni udeležil seje Sveta in se je ta vršila brez njega.

Situacija je torej takšna, da je poljska zahteva stopila že v ozadje in da se vodi glavni boj za stalna mesta Španije, Brazilije in Kitajske.

Premostitev sedanje krize je življensko vprašanje za Zvezo. Po privatni izjavi švedskega ministra Undena, obstoji nevarnost, da bo vse zasedanje odloženo na jesen.

Če ne pride do rešitve sedanje krize, potem je ogrožen tudi Locarnski sporazum in ni izključena nevarnost, da Nemčija svojo prijavo vstopa v Zvezo narodov preklicuje.

BREZUSPEŠNA SEJA.

Ženeva, 12. marca. Tajna seja Sveta Zvez narodov se je začela včeraj ob 4 in je trajala do 7. zvečer. Kakor se zdi, ta seja ni dovedla do pozitivnega rezultata, ker je zastopnik Brazilije nepričakovano izjavil, da ne bo glasoval za stalno mesto Nemčije v Svetu Zvez narodov. Sinoči je bilo pri predsedniku Da Costi veliko sprejemanje. Tu se je poskušalo, da še v zadnjem trenutku pride do sporazuma.

Slavne so tradicije naše vojske in polno vzroka ima naš narod, da ljubi svojo vojsko. In to se bo tudi gotovo zgodilo, če bo tudi naša vojaška uprava v vsakem hipu dokazala, da skuša ustreči zahtevam in željam ljudstva.

Narod mora dati vojski, kar ona rabi, vojska pa narodu, kar on rabi. In samo v tej harmoniji more res uspevati vsaka vojska — in tudi naša.

Seja skupščine.

PRORAČUN GRADBENEGA MINISTRSTVA SPREJET.

Beograd, 12. marca. Včeraj popoldne ob 5. se je nadaljevala proračunska razprava v narodni skupščini. Prvi je govoril demokrat Dragutin Ranković, ki je kritiziral gradbeno politiko. Ta politika nima nobene smeri in nobene enotnosti. Zakaj deloma vodi to politiko prometni minister, deloma vojni minister, a najmanj gradbeni minister. Omenja, kako stalno propadajo ceste na Hrvatskem, ki so v vedno slabšem stanju in niso več uporabne za promet.

Crnogorski federalist Sava Vuletić se bavi z razmerami v Črni gori in istotako graja pota in ceste.

Za Vuletićem je demokrat Jovan Jović govoril o razmerah v svojem volilnem okrožju Vranje.

Nato je Mihajlo Živković naglašal, da proračun gradbenega ministrstva ne zadovoljuje potreb naroda. Govoril je, kako zapuščen so pota v Srbiji in zlasti v niškem okrožju.

Minister Uzunović pravi, da je nameraval podati ekspozé o svojem ministrstvu. Ker pa je bilo v skupščinski dvorani le jako malo poslancev — od opozicije samo trije —, je to opustil. Naglasil je, da se gradba cest in mostov ne vrši iz političnih ozir. Ves program gradbenega ministrstva se da izvajati v dveh točkah: zgradba novih stvari in vzdrževanje starih.

Opozicija je ves čas debate trdila, da so vse to preveliki krediti, a sedaj zahteva, da se pridajo še novi krediti. Zavrta ugovore prejšnjih govornikov in pravi, da se proračun sprejme.

Potem je bila debata zaključena in se je prešlo na glasovanje. Proračun ministrstva za zgradbe je bil sprejet z večino glasov.

Seja je bila zaključena ob 8. in določena prihodnja za danes ob 9. z dnevnih redom: proračun ministrstva za promet.

NAMERE VLADE.

Beograd, 12. marca. Po izglasovanju proračuna bo prekinjeno delo za 15 do 20 dni. V tem času bo vlada pripravila potreben material in eventualno se bo izvršila tudi širša rekonstrukcija vlade. Z dobro poučene strani se trdi, da je v vladi dosežena soglasnost, da se predloži zakonski načrt o občinah in zakonski predlog o izenačenju davkov v celi državi.

ZAHTEVE HERCEGOVINSKIH POSLANCEV HSS.

Beograd, 12. marca. Poslanci HSS iz Hercegovine in ostali so predložili včeraj predsedniku kluba spomenico, v kateri zahtevajo, da se ministrskemu svetu razloži, kako težaven je gospodarski položaj v Hercegovini in kako postaja tam položaj dan za dnevom še težji. Zahtevajo, da se za Hercegovino določi naknadni kredit 20 milijonov dinarjev, ki naj bi se uporabil za povdigo vinogradništva in za povečanje odkupne cene za tobak. Nadalje zahtevajo, da se zamenjajo nekateri upravni uradniki in da se v upravi monopolov dodeli nekoliko mest Hrvatim in istotako tudi v sarajevski železniški direkciji.

VAŽNA SEJA VLADE.

Beograd, 12. marca. V teku današnjega dne, najbrž še dopoldne, bo seja ministrskega sveta, na kateri se bo pretrgalo poročilo ministra financ in ga amandmani, ki naj bi se predložili.

Quo vadis naša inteligenca?

I.

Mislím, da ni normalnega človeka v vsej Sloveniji, ki bi ne imel občutka, da življenje našega naroda ni zdravo in naravno, mislim, da ni preudarnega Slovenca, ki bi ne bil trdno prepričan, da se je pojavila v zadnjih par letih nekje na našem narodnem telesu zevajoča rana, ki neprestano krvavi, da je naš narod bolan na duši in telesu. To dejstvo je dovolj jasno izpričano s tem, da se je v vseh dobro mislečih ljudeh pojavila zahteva po ustanovitvi slovenske fronte in Narodnega sveta. Jasno je, da je bila ta zahteva porojena iz srčnih želja našega naroda, ki si išče leka tem neznosnim razmeram. Ta bolezen se pozna slehernemu našemu človeku na obrazu, na njegovih kretnjah, v njegovem govoru in v vseh njegovih dejanjih: ni več veselja do življenja med nami; življenje je izgubilo svoj smisel. Zato je nujno potrebno, da si postavimo vprašanje: Kaj je vzrok te naše bolezni in kako se da naše narodno telo ozdraviti.

— o —

Pravi predstavnik vsakega naroda je njegova inteligenca. Le-te gredo vse zasluge za napredek in procvit naroda, ona pa nosi tudi vso odgovornost za vse njegove neuspehe. Samoposebno umevno je tedaj, da moramo iskati vzroke naše boli v — naši inteligenci.

Glavna napaka našega naprednega prosvetljenstva je, da se vse premalo pogloblja vase in v svoje življenjske korenine, v široke plasti našega ljudstva, da ne išče po vzrokih naše nemoči, v političnem, kulturnem in gospodarskem oziru. Ta naša inteligenca, ki je sicer vidno in povsod nanometer v narodu nakopičenih življenjskih sil in njegovih težnj, ki je pravi spiritus agens v udeleževanju teh sil, ta naš reprezentant — je do nepreštevilihi izjem na eni strani tako prepojen s tujimi kulturnimi elementi, da izgublja izpred oči najvažnejše interese svoje grude, na drugi strani pa tako omejen na svoj ego-centrični dobrobit, da zgreva to javni interesi skoro edinole v njenem želodnem in samoljubnem vprašanju.

A k vsemu temu se verno družijo še obče znano slovensko **protepaštvo**: kmetijski fant se pretepa na vasi z nožem, naš prosvetilec pa z uma bridkim mečem, a ne v dobrobit svojega soseda, prijatelja, ali naše socialne skupnosti, temveč v njih pogibelj; on skruni in ubija svoje lastne rojake. Mi se bijemo kakor skiti in grizemo drug drugega kakor

voleje. Na žalost in sebi v sramoto moramo priznati, da je bilanca našega naroda v podanem trenutku taka, kakor bi ne imeli sploh nikake inteligence. Poudarjam, da govorim le o takozvanem naprednem prosvetljenstvu. Poglejmo stvar pobliže.

Imenovani del našega naroda, dasi po veliki večini kmetijskega izvora, se je odrgal od svojega materinskega telesa, splaval od njega proč in se oprijel prvih eksistenčnih možnosti, ki so se mu trenotno nudile. Ta del inteligence, mnogokrat v višjih službenih pozicijah, nosi na sebi pečat kruboborstva; zato se čuti povsem odvisnega od svojega krušnega očeta, kakršnegakoli naziranja. Naš takozvani »napredni« inteligent je tako zasuznjen, da proglašja n. pr. državo za vrhunec, cilj in smoter vseh življenjskih brig. On se ne čuti toliko svobodnega, da bi mogel in se upal prebiti te svoje zadnje mislenske barike, ter se povsoti do pravega narodnostnega principa, kateremu je državnost toliko, kar je jajcu lupina, namreč, da je njena prava in edina naloga le ščititi in hraniti njeno notranjost, rumenjaki in beljaki, iz katerih snovi se ima razviti bodoče pišče. Vsakemu zdravemu razumu je na prvi pogled jasno, da je država le sekundarni pojav, le varnostna zaščita notranjosti, tedaj narodnosti in njegovega nositelja — naroda. Naš prosvitljenec se ne more otresti svojega srednješolskega naziranja o državi in o principu moči; zato tako udano, suženjsko sili pod njen igo, zatajuje svojo rodno mater in ji pajuje v obraz, vse to iz bojazni pred izgubo svoje gmotne eksistence.

Ta kratka bilanca sodobne aktivnosti velikega dela naše napredne inteligence kaže, da se pravi slovenski karakter, naš slovenski gospod, naš duševni plemenitaš — še ni rodil. Pot vsakega naroda gre vedno najprvo navznoter in nikdar narobe. Ponotranjiti se, se pravi najprvo odpovedati se tujstvu in gmočnim dobrinam, to pa prostovoljno. To je herojstvo, pravo junaštvo, ki žrtvuje za svoje prepričanje, za svoj etos, ki je obenem življenjski pogoj najširših ljudskih mas, če treba — svoje življenje. Vsak narod je vedno in edinole dosegel toliko, kolikor iznašajo njegove prostovoljne žrtve. Vse to pa mora, mora razumeti inteligenca in se po temu vzorno ravnati, sicer je zaigrala svojo življenjsko pravico. Zato kličemo: Quo vadis — slovenska inteligenca?

Jan Rozman, O. A. M.

Časnikarska nedostojnost.

Ni ravno na glas slovenska žurnalistika, da bi bila na posebno visoki kulturni višini. Toda objektivni bralec naših časopisov mora priznati, da se je v zadnjem času ton v našem časopisju zelo dvignil. Ali je to tudi posledica nevolilne dobe ali pa novega tiskovnega zakona, glavno je, da je napredek tu. Očividno pa to ni po volji »Delavski politiki«, zakaj včeraj se je spozabila do nedostojnosti, da ne rabimo hujšega izraza, kakršna je bila redkost tudi v najbolj podivjanih časih.

Nastopili smo proti temu, ker je dovolil veliki župan gerentskemu svetu, da prevzame za mestno občino jamstvo v znesku 2 milijonov dinarjev za združbo »Stan in dome«. Nastopili smo iz načelnih vzrokov, ker velikemu županu sploh ne priznamo te pravice, pa če bilo tako jamstvo tudi potrebno. Zakaj če sme veliki župan izdajati taka dovoljenja v svrhu gradnje stanovanjskih hiš, potem sme dajati enaka dovoljenja tudi v drugih slučajih. Zato ne gre, da bi si vlada vsled popularnosti boja za odpravo stanovanjske bede pridobila pravico, ki je nima. Danes stanovanjska beda, jutri kako drugo vprašanje, tretjič državno posojilo za gradnjo hiš v državi (od česar pa verjetno Slovenija ni imela ne bi) in kmalu bi imela vlada dejansko pravico, da odloča še o premoženju Ljubljane. Ta nevarnost je tu, če Ljubljana prepušči, da veliki župan odloča o ljubljanskem premoženju. In to je bil glavni vzrok za naš protest. Bili so pa tudi drugi praktični in moralni vzroki, ki so bili tako evidentni, da

smo prejeli za naš članek samo pritrdilne izjave.

Naše stališče pa iz lahko umljivih razlogov ni bilo po volji »Delavski politiki«. Predsednik združbe »Stan in dome« je namreč g. Anton Kristan.

»Delavska politika« ima seveda vso pravico, da proti našim izvajanjem protestira in da jih z vso ostroto zavrne. Toda mora biti stvarna in mora biti v svojem boju poštena. Odgovoriti mora na naše trditve, ne pa na svoje podaknjene. Tega pa »Delavska politika« ni storila, temveč segla po najogabnejšem demagogstvu in odgovorila sledeče:

»Glasilo tiskarne g. veletržca Jelačina ml. protestira, da bi vsi oni, ki so potrebni stanovanj prišli čim prej pod streho. Protestira proti tozadnevemu sklepu ljubljanske občine (1), ki je prav razumela velikopotezno delo »Stan in dome«...

Nismo se zlepa čitali tako lopovskega odgovora, kakor je citirani iz »Delavske politike«. To lopovstvo je tako evidentno, da naš oprošča nadaljnjega odgovora.

Samo to bodi pripomnjeno. Dobro vemo, kdo je gospodar »Delavske politike« in kakšne so razmere pri tem listu. Taki demagoški napadi nas oproščajo vsake obzirnosti in če je to prav gospodarjem »Delavske politike«, potem je to prav tudi nam.

Čudimo se pa onim res zavednim delavcem, ki morejo trpeti, da daje samo »Delavska politika« primer časnikarske nedostojnosti.

Politika kraljice Viktorije.

Te dni je izšla v Londonu nova zbirka pisem kraljice Viktorije. Pisma se nanašajo na razdobje od 1863 do 1878. Kar je v teh pismih osebnega, je manj važno. Pomembna pa so v listem delu, ki govori o Nemčiji, saj je Nemčija v omenjenem razdobju preživela važen odlomek svoje politične zgodovine. Iz teh pisem je razvidno, da je mati nemške cesarice Viktorije, sorodnica hiše Hohenzollern, z zavistjo gledala procvit Nemčije na vseh poljih. Angleška kraljica je Nemčijo celo sovražila. Iz teh pisem je pa tudi razvidno, da je imela napetost v odnosih med nemško cesarico in Bismarckom svoj izvor v Londonu in ne v Berlinu.

V konfliktu med Prusijo in Dansko, ko je šlo za delitev Slezvig-Holštajna, je bila angleška kraljica odkrito na danski strani. Iz njene korespondence je razvidno, da se ne bi bila upirala sklepu angleške vlade, stopiti z oboroženo silo na stran Danske in proti Prusiji. Kraljica je obžalovala, da sta predsednik vlade Palmerston in njegov zunanji minister Russel pravzaprav grozila, a da ni prišlo do nikakega krvoprelitja. Čimbolj pa je stopila v ospredje Bismarčkova osebnost, tembolj je dajala kraljica izraza svojemu zgražanju nad nemškim državnikom.

L. 1865. je pisala svojemu stricu v Belgijo: »Prusija se namerava ponašati tako sramotno, kakor se je že od nekdaj ponašala. Strašni ljudje so ti Prusi, to moram pripomniti!« Spomlad 1. 1866. ko je stala vojna med Prusijo in Avstrijo tik pred durmi, je pisala kralju Viljemu pruskemu lastnoročno pismo, v katerem

rem se nahaja sledeče mesto: »Vojna ze vsikdar strašna, tembolj strašna pa je, ako se vodi iz častihlepa. Sire, Vaša okolica Vas vara in Vas zapeljuje k veri, da ste napaden. Jaz, Vaša sestra in prijateljica moram poslušati, kakšno blatijo vaše ime radi pogrešk in napak drugih — ali bolje povedano: enega samega moža.« Tu je izbruhnilo vse njeno sovraštvo proti Bismarcku. Pismo, namenjeno kralju Viljemu je ostalo seveda brez vsakega učinka. To pa jo kljub temu ni motilo, da je napisala kralju še par takih pisem. L. 1867. je napisala ponovno pismo kralju Viljemu. Zdelo se je, da bo v luksemburškem vprašanju prišlo do nove prusko-francoške vojne. Kraljica je rotila Voljema, »naj pokaže svojo miroljubnost in spravljivost tako, kakor je to pokazala Francija. In odgovornost za kruto vojno, da naj bi padla na Prusijo.

Toda Viktorija je morala gledati zmago Nemčije nad Francijo in ujedinenje nemške države. Dogodki so jačili od kraljičnih antipatij. Ali mržnja napram Nemčiji je ostala. In vsaka prilika ji je bila dobrodošla, da pokaže svoje vkoreninjeno sovraštvo do Bismarckove Nemčije.

L. 1875 je nastala vsled raznih dogodkov nevarnost nove nemško-francoške vojne. Bismarck je to nevarnost odstranil. Kraljica Viktorija je uporabila ugodno priliko in je pisala cesarju Viljemu nekaj nasvetov. Tudi ruskega carja Aleksandra je prosila za mobilizacijo proti Nemčiji. To vmešavanje kraljice pa je bilo brez potrebe, ker je Bismarck takrat konveriral mir in ker je ravno on

bil vse, ki se je zaječel evropski mir. Kraljica Viktorija pa je mislila, da je s svojo literarno preplečeno vojno, zato je pisala svoji sestrini, nemški prestolonaslednici, sledeče: »Znamo ti je, da nikdo ne misli toliko na dobre odnose med Nemčijo in Anglijo, kakor jaz. Toda Bismarck je tako ošaben, lakomec in brutalen, da ga ne morem prenašati. Vsi soglašajo v tem, da so razmere kakor za časa prvega Napoleona, ki ga je morala Evropa z združenimi silami treščiti ob tla... Ti znaš, da Prusi, žali, niso najbolj priljubljeni. In nikdo ne bo trpel sile, ki bi hotela diktirati Evropi svojo voljo. Dežela (Anglija), ki ima najboljšo voljo, sodelovati z Nemčijo, kaj takega ne bi nikdar trpela.

Iz navedenega je razvidno, da je nosila angleška kraljica v svojem srcu kar one politike, ki jo je njen sin Edvard VII. fundiral z zaokrožitvijo, politiko, ki je pozneje dovela do svetovne vojne. Sovražstvo Anglosaksoncev proti Nemčiji odseva že iz pisem, ki jih je pisala kraljica Viktorija v l. 1875. Najznačilnejše v celih zadevi pa je, da je pisala slična pisma tudi svoji hčerki, soprogi nemškega prestolonaslednika.

— B.

Politične vesti.

= »Krščanski socialci v boju za (primorski) Narodni svet.« Pod tem naslovom je priobčil včerajšnji »Slovenec« članek kot odgovor na spomenico, ki jo je priobčil g. Andrej Gabršček v »Edinosti«. V tej spomenici poudarja g. A. G., da so bili pred vojno gorilski Slovenci tako močni, da so si lahko privoščili luksuz domačega razkola, da pa je v sedanjih razmerah vsak razkol — greh in zločin. Zakaj danes gre za obstoj naroda in samo absolutno složen narod more vzdržati. V dokaz za svoje trditve navaja g. Gabršček opomin škofa Mahniča k slogi, dalje besede velikega dr. Gregorčiča, ki mu je dejal po zlomu Avstrije, da »za spore in razkole ni več mesta (med primorskimi Slovenci). G. Gabršček naglašja dalje v tej poslanici z ozirom na boj novostrojarijev, da naj goje krščanska načela še v posebnih družinih, če se jim zdi to potrebno, da pa ni treba delati proticerkvenega razkola, če drugi mislijo, da zadostuje za propagando katoliških načel to, kar se vrši po cerkvenih in verskih napravah. Svojo poslanico konča g. Gabršček z vzklikom škofa Mahniča: »Z neslogo in cepljenjem vršimo posel grobokopov lastne domovine in lastne bodočnosti.« Zato pravi g. Gabršček, da naj vodi vse primorske Slovence v politiki geslo: In necesariis unitas — in omnibus autem charitas.

— Ta poslanica g. Gabrščeka je bila na vsem Primorskem sprejeta zelo toplo in z odobravanjem. Pa naravno! Saj je bila napisana iz gorkega patriotizma in vroče ljubezni do naroda. Zato je tem bolj čudno, da je »Slovenec« na njo odgovoril s tako malo razumevanja. Predvsem bodi povedano, da še nikdar niso imeli Primorci nobene koristi, če so se v njihove zadeve vmešavali ljubljanski listi. Zato bi tudi »Slovenec« bolje storil, če se ne bi vtaknil v primorske zadeve. Če se pa že vtakne, potem naj citira vse prav. Tudi kaže na čisto svojevrsten okus, če se imenuje samo iz plemenskih nagibov in vskozi dostojno napisan članek — izbruh. Čudimo se, da noče »Slovenec« razumeti razlike med položajem primorskih Slovencev med in po vojni in da so Slovenci pred vojno luksu (ne potrebno) strankarskega razkola še prenesli, dočim je sedaj razkol ne več luksus, temveč zločin. Danes morajo biti Slovenci enotni in če ni med njimi razkola, potem tudi odpade potreba takega Narodnega sveta, kakršnega zamišljajo novostrojariji. Narodni svet nima strankarstva sankcionirati, temveč ga mora odpraviti. Najbolj nerazveseljivo pa je, da »Slovenec« nalašč napačno to-mači končno misel g. Gabrščeka, da bi mogli biti primorski Slovenci posredniki med Italijo in Balkanom. Na tisoče Primorcev je žililo Gabrščekovo poslanico in vsi so to nimalo razumeli. Samo »Slovenec« ne, samo »Slovenec« je mislil, da je tu tudi nekaj strankarskega profita! V skladu s tem je tudi izpuštil »Slovenec« drugi del Gabrščekovega gesla: in omnibus autem charitas. Te resnično ni bilo v »Slovenčevem« članku in v tem je tudi največja hiba »Slovenčevega« članka.

= Posl. Bedjanič o naši vojski. V proračunski razpravi o vojnem proračunu je govoril za Jugoslovanski klub posl. Bedjanič. Uvodoma je poudarjal, da mora biti vojska čisto nestrankarska. Vojska služba se mora znižati na šest mesecev, kar da zadostuje. Vojaki naj služijo doma, ne pa v Macedoniji, kjer dobe malarijo in jo potem raznesejo doma. Častnikov je preveč, zlasti pa je napačno, da ni med 172 generali nobenega Slovenca ali Hrvat. Posl. Bedjanič je tudi proti temu, da imajo župani toliko posla z vojaškimi stvarmi. Izdatki za vojsko so preveliki. Odlučno nastopa proti komori. Vojaki so pre-slabo oskrbljeni, psovke se morajo nehati in ne gre, da se zmerjajo prečani s Švabi. Rezervisti se kličejo v službo, ko je na polju največ dela. Slovenski jezik se zapostavlja. Redukcija oficirjev se ne vrši pravilno. Prečanski oficirjev je bilo v vojski ob času preobrata 350, danes jih je samo 170. Končno naglašja posl. Bedjanič, da je v armadi razvito tudi strankarstvo, kar se vidi iz tega, da obstoja (vojni) minister ugovarja) tudi bela in črna roka. Iz vseh teh vzrokov bo glasoval proti proračunu.

= Veliki kravali v praškem senatu. Vsled nesreče v Truhlaški ulici je bilo vloženih od opozicije več interpelacij. Ko je odgovarjal na te interpelacije vojni minister, nar. soc. Střibny v svojem govoru poudaril, da so ročne granate eno najbolj potrebnih orožij, je zaklical senator Skalák: Za koga naj bodo te granate? Saj vendar nimamo vojne! — Na ta medklje je odgovoril min. Střibny: Za Vas gotovo ne, ker za Vas je pendrek! — Nato je nastal v senatu silovit hrup in seja se je morala prekiniti. Ko se je zopet otvorila, so zahtevali opozicijski poslanci, da

mora minister Střibny svoj vzklik prekljcati. Minister pa je izjavil, da ničesar ne prekljče, ker nima vzroka, da bi kaj prekljcal. Njegov vzklik je imel samo ta zmisel, da so ročne granate za vojake, pendreki pa za civiliste. — Izgovor g. ministra je sicer precej dobro izmišljen, toda dvomimo, da bi bili njegovi delavski pristaši navdušeni nad tem, da je za nje pendrek.

Beleške.

Glasilo g. Kristana piše: »... Tudi vprašanje upokojencev spada v vrsto onih vprašanj, ki se bodo rešila, ko se bo končno pod združenim pritiskom vseh ekspluatiranih poglaval v beg vse izdajalce ljudskih potreb in izročilo politiko tistim, ki se zavedajo, da je država tukaj za narod in ne narod za vlado, njene stranke in njene eksploatacije.«

Konstatiramo samo, da se to ni zgodilo, ko so imeli socialpatrioti dva ministra v vladi!

Jutrovska.

Naše dično »Jutro« piše, da je hotela »Domovina« spomin sv. Frančiška s tem, da je pisala o njegovih mladostnih zablodah, samo poveljati.

Dobra je ta! Kdor bo torej pisal o Agro-Merkurju, o koncu slovenske Jadranske banke, o drugih deficitih, ta bo poveljeval slavnemu SDS.

Ali ima morda vsled tega poveljevanja SDS samo dva mandata kljub vsemu pritisku vladnega aparata?

ALI NI TEGA PREJ ZNAL?

Finančni minister govori po svojem povratku iz Amerike nenavadno mnogo. Kakor je prej nenavadno vztrajno molčal, tako daje sedaj pojasnila na vse strani. Tako je med drugim dejal, da ni prišlo do podpisu pogodbe z Ameriko samo zaradi ameriških notranjih težkoč.

Menda ni te težkoče povzročil g. Stojadinović, ker drugače ne moremo razumeti, da g. Stojadinović že prej ni vedel, da pride v Ameriko v zelo neugodnem času. Radovedni smo le, kaj da je poročal naš poslanik v Washingtonu. Ali tudi ta ni vedel za ameriške notranje težkoče?

Ali pa je mar v sili vsak izgovor dober, tudi tisti, ki ga pes na repu prinese?

PORABNI LJUDJE.

Staro pravilo pravi, da je za graščake in posestnike lovov sploh najboljša, če vzamejo v svojo službo priznane divje lovce.

Nekje vrste divjega lova je uganjal po državni tiskarni v Beogradu tudi uslužbenec tiskarne g. Tosić. On je prevzemal od privatnih tvrdk jako lepa naročila za državno tiskarno, ki jih je državna tiskarna tudi izvršila, denar pa je spravljala on sam v svoj žep. Tako je postal g. Tosić trikratni hišni posestnik v Beogradu, kar že nekaj pomeni.

Po dveh letih plodonosnega delovanja pa hoče policija g. Tosića zapreti. To bi bila velika nespamet. Mnogo bolje bi bilo, da mu dajo državno tiskarno v najem, če ga že ne bi napravili za upravitelja, in živela bo tiskarna in bogat bo g. Tosić. Odlučiti pa se je treba hitro, da g. Tosića ne prevzame maddarska vlada kot strokovnjaka.

SLABE POSLEDICE ALKOHOLNE PREPOVEDI V AMERIKI.

Vedno ostrejši postaja v Severni Ameriki boj med »mokrim« in »suhim«, nasprotniki in pristaši sedanje popolne alkoholne prepovedi. Mnoge se znaki, da postaja stališče mokrih vedno močnejše in to iz več vzrokov.

Predvsem je izvajanje alkoholne prepovedi silno drago. Za leto je dovolil kongres 193 milijonov dolarjev kredita za izvedbo alkoholne prepovedi, v resnici pa bo treba izdati 300 milijonov. K tej vsoti prištevajo nasprotniki alkoholne prepovedi še vsote, ki jih bo ameriška vlada izgubila vsled izostanka davka na alkohol, ki je dal leta 1919 305 milijonov dolarjev. Alkoholna prepoved velja torej Ameriko 665 milijonov dolarjev, več kakor so znašali vsi državni izdatki Jugoslavije v treh letih. Pri tem pa še ni všteti denar, ki ga je prejela ameriška carina za izvoz likerjev.

Popolna prepoved alkohola pa je tudi brez učinka, kakor kaže statistika aretiranih pijancev. Letos je bilo vsled pijanosti aretiranih 498.000 ljudi, pred vojno pa 506.000. Ker se število aretacij zaradi pijanosti tako veča, je gotovo, da bo v Ameriki, kjer vlada popolna prepoved alkohola, v kratkem več ljudi pijanih, kakor prej, ko je bila uporaba alkohola prosta.

Prestopki prohibicijskega zakona rastejo stalno. Leta 1920 je bilo vsled tega kaznovanih samo 10.500 oseb, leta 1921 je to število naraslo že na 34.000 in se nato vsako leto povečalo, dokler ni doseglo leta 1925 že 77.000 obsodb.

Pa tudi kriminalistika se ni zmanjšala. Zato pa je moralo biti odpuščenih iz službe vsled pijanosti ali podkupovanja 5 odstotkov oseb, ki so bile zaposlene pri izvajanju prohibicijskega zakona.

Posledica vseh teh števil je, da se stalno veča število nasprotnikov prohibicije. Vedno več časopisov je na strani »mokrih«. Največjo podporo pa dobivajo »mokri« iz cerkvenih krogov, ki pravijo, da je vsled prohibicije zaigral ves plod 50letnega dela za zmernost.

Kljub vsemu temu pa je kongres danes še odločno za prohibicijo. Enako tudi senati! Toda jesenske volitve se bodo vršile v znatni boja med nasprotniki in pristaši prohibicije in od rezultata volitev bo odvisno, če bo v Ameriki še naprej vsako uživanje alkoholnih pijač prepovedano.

Poravnajte naročnino!

Dnevne vesti.

PISMO SLOVENSKEGA TRGOVCA.

Ugleden slovenski trgovec nam piše:
»Ker sem pred dnevi čital v Vašem cenj-
listu o delovanju Narodne banke, si ne mo-
rem kaj, da ne bi poročal tudi o svojih iz-
kušnjah.

Pred tremi leti sem prošil za kredit Na-
rodne banke in se obvezal, da izpolnim vse
zahtevane pogoje. Odgovorilo se mi je, da se
bo vzel moja prošnja v pretes in se me o
rešitvi obvestilo. Po preteku enega leta sem
prošnjo ponovil. Zopet nobene rešitve. Ko pa
je med tem obrestna mera že hudo padla
(na 12%, danes imam kredit po 10%), se
mi je milostno ponudilo kredit v višini
100.000 dinarjev. Ker je ta vsota za moj
obrat premajhna, toliko dam tekom pol leta
državi samo za marke, sem odpisal, da na
državo posojilo ne reflektiram. Nato pa sem
takoj dobil odgovor, da so vzeli na znanje,
da jaz na kredit Narodne banke sploh ne
reflektiram, (kar seveda ni res) in da
so zato moja prošnja odložili.

Tako se je postopalo proti meni, kateremu
so Nemci leta 1908 razbili vso trgovino in
stanovanje.

Cisto drugače pa se postopa proti neka-
terim Nemcem. Tako vem, da imajo mnogi
mariborski in celjski Nemci že od vsega po-
četka velike kredite od Narodne banke. Zla-
sti velik kredit ima g. Westen in preko nje-
ga tudi drugi Nemci.

Pred kratkim je šla v Celju neka nemška
tvrdka v konkurz. Takoj je dobila druga
tvrdka denar pod pogojem, da vodi trgovino
dalje in da nastavi v njej prejšnjega trgovca.
Enakih slučajev bi lahko navedel še več.
In večinoma je to denar Narodne ban-
ke! To v informacijo, da veste, kako se go-
spodari z našim narodnim denarjem!

Tako slovenski trgovec. Mi pa stavimo
svojim bralcem vprašanje: Zakaj in po ka-
terih ljudeh imajo ti nemški trgovci tako
dobre zveze? Poglejte naokoli in vse vam
bo jasno.

UPRAVIČENA ZAHTEVA.

Delegati vseh zdravniških zbornic v državi
se snidejo 14. in 15. marca v Beogradu, da
skupno intervenirajo pri ministru za narod-
no zdravje zaradi omalovaževanja vseh zbor-
nic od strani tega ministrstva. — Kljub po-
samezni osebni intervenciji pri ministru, kljub
opetovanim urgencam ne reši ministr-
stvo za zdravniški stan važne, nujne zadeve.
— Tako že teče tretje leto, da ni potrjen po-
slovnik za glavno skupščino, odbor in discipli-
narno sodišče zbornice, da nimamo še po-
slovnika za disciplinarno senat zdravniških
zbornic v Beogradu, da je vprašanje sramot-
nih sodno-zdravstvenih tarifov še vedno leta
in leta na mrtvi točki, da se zdravniška me-
sta ne zasedejo in kompetenti leto dni čaka-
jo na rešitev njih prošnji, da se ne spremeni
uredba o zdravniških zbornicah, ki si v ne-
katerih členih nasprotuje, kljub temu, da so
se dotični predlogi že pred leti predložili
ministrstvu.

To ministrstvo pa samo krši uredbo o
zdravniških zbornicah in se je tožba proti
tej kršitvi morala vložiti od strani zbornice
na državno sodišče. — Vprašanje inozemskih
zdravnikov-državljanov glede njih prakse v
kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev se
zavlačuje in je ministrstvo izdalo v tem
vprašanju eni in isti dan dva popolnoma si
nasprotujoča odloka, proti katerim je morala
zbornica tudi vložiti tožbo na državni svet.

Vsled tega nerazumljivega postopanja mi-
nistrstva za narodno zdravje proti zdravniški
zbornici, toraj instituciji, katero je minist-
stvo samo ustvarilo in katero bi moralo šteti
tudi in dvigniti njen ugled, je težko zahtevati,
da bi zdravniki uvaževali pomen in ugled
zbornice, če tega ministrstvo samo ne stori.

Da se ta nadalje nevdružljiva situacija raz-
čisti, predno se podvzamejo drugi koraki in
izve zakaj ministrstvo tako postopa, se bo
sešla ta delegacija vseh zdravniških zbornic
v Beogradu. — Pri tej priliki bodo delegati
izročili g. ministru skupno spomenico, ki po-
jesni vso to nevdružljivo situacijo.

Ako je ministrstvu na tem ležeče, da po-
slojuje zbornice v interesu države in v inte-
resu zdravniškega stanu, mora ministrstvo
pri svoji upravi, vsaj kolikor se tiče zdravni-
ških zbornic, kreniti na popolnoma druga po-
ta. — Zdravniško zbornico za Slovenijo bo
zastopal predsednik dr. V. Gregorič.

— Finančna delegacija objavlja, da izide v
»Uradnem listu« št. 24. »Izkaz o uspehu
prodaje taksonih vrednot v letih 1924 in
1925.«

— Telefonska zveza Vojvodine s Prago in
Dunajem preko Madžarske. Ministrstvo pošl
in brzojava je sklenilo vstopaviti za nujne
pogovore direktno telefonsko zvezo med No-
vim Sadom, Subotico in Somborom preko
Madžarske s Prago in Dunajem.

— Imenovanja oficirjev generalnega štaba.
V generalni štab so bili sprejeti sledeči višji
oficirji: artiljerijski polkovnik Dragoslav Mi-
lošavljevič, Milan Damjanović in Dragotin
Pavlovič, pešadijski podpolkovnik Radivoj
Janković in Todor Miličević, inženjerski pod-
polkovnik Gjorgje Glišić, artiljerijski major
Petković in pešadijski majorji: Miroslav Se-
vič, Vladimir Ravnik, Dragoljub Mihajlovič,
Zarko Varetić in Milan Janković.

— Iz sodne službe. Imenovani so: za sod-
nika pri okr. sodišču v Ormožu dr. Lovro Li-
pič, za sodnika v področju viš. dež. sodišča
v Ljubljani ter istočasno za sodnika poedince
izpravana avskultanta Fran Stefanciosa in
Janko Miler; vpojenjeni so: pisarniški oficijal
pri okrajnem sodišču v Trebnjem Alojz Sto-
ger, izvršilni uradnik pri okrož. sodišču v
Novem mestu Josip Obed in vodja zemljiške
knjige pri okrožnem sodišču v Celju Ivan
Löske.

— Zahteve rezervnih oficirjev. Od Udu-
ženja rezervnih oficirjev so prejela vsa mi-
nistrstva spomenico, v kateri se zahteva, naj
vlada pri redukciji uradnikov vpoštevata za-

sluge borcev za domovino, ki naj bi se re-
ducirali samo v skrajnem slučaju.

— Praksa inženjerja in arhitekta v naši
državi se je dovolila ing. Adolfu Baumelu iz
Ljubljane.

— Na obnem zboru Narodne banke, ki se
je vršil dne 7. t. m., je bil ponovno izvoljen
kot zastopnik Slovenije predsednik Ljubljans-
ke kreditne banke gospod dr. Karel Triller,
in sicer za dobo štirih let.

— Nova plinarja v Novem Sadu. Mesna
občina Novi Sad namerava zgraditi novo plin-
arno. Dobila je šest ponudb. Gradbeni stro-
ški se preračunjeni na 1.000.000 Din.

— Iz državne službe. Policijski komisar
Stanko Ros pri policijski direkciji v Ljublja-
ni je pomaknjen iz 8. v 7. skupino I katego-
rije državnih uradnikov.

— Kristus — Srb. V Čačaku eksistira
verska sekta, ki oznanja prav budne stvari.
Vodja je neki dr. Biserić. Mož propoveduje
ljudstvu, da Kristus ni bil rojen v Betlehemu,
temveč, kakor je on ugotovil iz sv. Pi-
sma, v srbski občini Ovtarska Banja pri Ča-
čaku, katere opis se ujema na las s sveto-
pismom opisom Kristusovega rojstnega
kraja. Kristus je torej — Srb. Ker je poli-
cija njegove propovedi prepovedala, se je
»doktor« pritožil na drugo instanco. Ker tudi
tam ni nič opravil, je šel v Beograd k mini-
stru prosvete. Toda tam pred vrati stoji orož-
nik, ki mu je zabranil vstop. Globoko užaljen
se je vrnil gospod doktor teologije domov,
njegov tajnik pa se je v beograjskih časopi-
slih hitro pritožil radi brikiranja njegovega
šefa ter napovedal, da pride dr. Biserić, v
slučaju, da bo zavrnjena njegova pritožba
pri apelacijskem sodišču, na beograjsko uni-
verzno in oznani svoj evangelij strmečemu
svetu z živo besedo.

— Kmetijska zadruga v konkurzu. Dne 29.
t. m. pride »na boben« vse premoženje kme-
tijske zadruge v Vukovaru. Premoženje je
cenjeno na 1.200.000 Din. Med eksekucijski-
mi objekti se nahaja tudi električen mlin v
bližini kolodvora.

— Aretacija bankirja v Novem Sadu. Pri-
vatni bankir S. Ader v Veliki Kikindi, tam
splošno znana osebnost, je zagazil v denarne
težkoče in napovedal konkurz. Nekateri od
njegovih upnikov so ga naznanili radi raz-
nih neokretnosti, radi česar je bil aretiran.

— Aretacija madžarske špijone. V Mitro-
vici so aretirali 21letno plesalko variteja Er-
zsebet Gulyaš iz Madžarske. Obdolžena je špi-
onaže v korist Madžarske. Erzsebet je jako
lepa deklica. V Zagrebu se je seznanila o ofi-
cirji madžarske poizvedovalne službe ter
vstopila v madžarsko špijonažno službo. Pre-
peljali so jo v Beograd, kjer lepa Erzsebet ne
bo več jedla ostrig in pila šampanjec kot do-
lej — niti golača ne — temveč otepavala
ričet in ga zalivala z vodo.

— Izgubil je 15.000 Din postrešek Alojz
Grebenc, in sicer na Dolenjski cesti med mi-
nico in Opekarsko cesto. Pošten najditelj se
naproša, da proti dobri nagradi vrne denar
nesrečnemu postrešku, ki stanuje na Kra-
kovskem nasipu št. 4.

Ljubljana.

Ravnatelj Celjske Glasbene Matice Ivan
Karel Sanein in profesor klavirja Hugo Kro-
mer priredita v ponedeljek 15. marca koncert,
na katerem izvajata poleg Szymanovskega,
Debussyja in Respighija: Nikola Roslavcev:
»Valse« in »Nocturne«. To sta dve krajši ori-
ginalni skladbi, ki na prvi pogled frapirata,
sta intonačno (intervalno) skrajno zaviti in
sta brezobzirni tako v vifolinskem kakor klavir-
skem partu. Vsaka zase je markantna in
kaze odličnega skladatelja po izvirnosti in
sijajni kompozicijski tehniki. Delo je kompo-
zirano leta 1923 in se izvaja prvič v Ljublja-
ni. Koncert se vrši v Filharmoniji in je pred-
prodaja vstopnic v Matični knjigarni.

— Gremij trgovcev v Ljubljani sporoča v
pismenju članstvu in konzumentom, da se
je v zadevi obšutno povišane trošarine in na
novo upeljane vozarice, zgledala v četrtek
dne 11. marca 1926 pri predsedniku gerent-
ske sveta g. dr. Dinko Pucu deputacija
Gremija obstoječih iz gg. Ivana Gregorica,
Ernesta Hienga, Andreja Šarabona, Josipa
Bahovca ter gremijalnega tajnika Šmuka.
Deputacija je izročila utemeljeno vlogo v ka-
teri zahteva od predsednika gerentske sve-
ta takojšnje znižanje trošarine, kakor tudi
ukinitve vozarine. V glavnem so zastopniki
Gremija zahtevali, popolno ukinitve uvoznine
za tovarne, kakor tudi za osebne avtomobile,
za one kateri že plačujejo mestno uvozno tak-
so. Dalje se je zahtevalo oprostitev uvoznine
vseh onih vozil, katera vozijo blago iz ljub-
ljanske carinarnice, ker se plačuje že pri isti
za uvoženo blago takozvano »Kaldrimino« od
katere se vsi dohodki itak stekajo v mestno
blagajno. Glede trošarine je deputacija zahteva-
la brezpogojno znižanje zvišane trošarine
na moko. Ravno tako se je zahtevalo znižanje
tarifne postavke 17, 18 in 19 pravilnika za
pobiranje trošarinskih naklad, ker predmeti
omenjeni pod temi postavkami tvorijo glavni
vir življenjskim potrebščinam. Deputacija je
predsedniku g. dr. Pucu podrobno uteme-
ljila dejanski položaj trgovstva kakor tudi
konzumenta, ter ga opozorila na nedogledne
posledice povišane uvoznine in trošarine.
Istočasno se je deputacija zavzela za upravi-
čeno zahtev »Društva sejarjev«, kateri pro-
sijo gerentski svet, da jih od uvoznine popol-
noma oprosti. Gospod predsednik dr. Puc je
pazno sledil izjavljanjem posameznih zastop-
nikov Gremija ter jim obljubil, da bo upravi-
čene želje trgovcev, kakor tudi konzumentov
upošteval ter zadevo v najkrajšem času, v ko-
likor bo dana možnost z ozirom na finančno
stanje mestne občine ugodno rešil. Vendar si
dovoljujejo predsedstvo gerentskega sveta
ponovno prositi, da izraženim zahtevam Gre-
mija čimprej ugotovi, nasprotno bo ljubljansko
trgovstvo z ozirom na težak gospodarski polo-
žaj v katerem se nahaja prisiljeno povišanje
uvoznine in trošarine vkalkulirati na blago,
kar bo imelo za posledico zvišanje cen živ-
ljenjskim potrebščinam. — Načelstvo.

— Izredno velik in težak prvovrsten pra-
šič se je zaklal v sredo dne 10. t. m. v lukaš-
nji mestni klavnici. Prašič je bil star 19 me-
secev, tehtal je uradno bito 186 kg ter veljal
6650 Din. Izredil ga je župan občine Dev. M.
v Polju gospod Garbroža doma iz Zdrave,
kupil ga je g. Franc Lavtižar, mesar v Ljub-
ljani. Tako težkega domačega prašiča se v tu-
kajšnji klavnici še ni zaklalo.

Iz sodne službe. Sodnik dr. Lovro Lipič je
premeščen iz Ljubljane k okrajnemu sodi-
šču v Ormož.

»PRPIČ MALI« V ROKAH PRAVICE.

Meseca novembra lanskega leta so našli v
nekem močvirju pri Krugah pri Zagrebu
strašno raznesarjeno truplo nekega berača
ali krošnjana, ki je ležalo že najmanj 8 dni
na mestu. Vsa poizvedovanja policije so bila
brezuspешna. Predčerašnjim pa je dobila
policija pismo, v katerem, se trdi, da more
pojasniti umor petero delavcev. Policija je
te ljudi takoj aretirala. Eden od njih je Mi-
lan Prpič »Mali«, zadnji od članov Čarugine
tolpe, ki je bil aretiran v sušaški luki, kjer
je bil v službi kot težak. Vsi lopovi taje, pač
pa je Prpič izpovedal, da je govoril dan po
umoru v Zagrebu z nekim Tomičićem, ki mu
je pokazal listino, polno stodinarskih ban-
kovec, rekoč: Jutri boste čitali v časopisih.
Na srajci je imel krvave madeže. Mile Prpič
pravi, da sumi, da sta izvršila zločin dva
druga po imenu neznana lopova. Na podlagi
Prpičeve izpovedbe je bilo aretiranih več
sumljivih elementov.

Tako je prišel torej Prpič »Mali«, zadnji
član Čarugine tolpe v roke pravice. Eden
od najmarkantnejših slučajev iz registra njego-
vih grehov je roparski napad na Novakov
mlin v selu Pusta, občina Lekenik.

Meseca novembra lanskega leta je potrkal
nekdo na vrata Novakovega mlina. Na vpra-
šanje »kdo je,« je sledil odgovor »domačin«.
Nič hudega slučaj je mlinar odprl. Tedaj pa
so udrl v mlin trije do zob oboroženi možje
s krinkami. S samokresi v rokah so prisilili
mlinarja in njegove ljudi, da ni nihče dal od
sebe niti glasu. Nato so pozvali Novaka, da
naj jim izroči ves svoj denar. Novak je v
smrtnem strahu ubogal in roparji so odšli s
plenom 19.570 Din.

Mali Prpič, recte Josip Solić je eden od
najnevarnejših slavonskih roparjev. Pred ka-
kimi 6 meseci ga je hotel aretirati v Za-
grebu v bližini ženske kavalnice neki straž-
nik. Glasoviti ropar je vzel pot pod noge in
bežal ko zajec. Stražnik je tekel za njim, toda
Prpič se je nenadoma obrnil ter oddal naj-
strel iz samokresa, nakaš se mu je posre-
čilo uteči.

Josip Solić — Prpič Mali ima 26 let, je
srednje čokate postave, ima veliko glavo in
debele ustnice ter vranje črne lase in oči.
Nosil je vedno pri sebi 6 dokumentov, glase-
čih se seveda vsako na drugo ime.

O NEBESNIH TELESIH.

V četrtek, 11. t. m. je na »Delavski akade-
miji« predaval prof. dr. Čadež o gornjem
predmetu. V poljudnem, priprostem načinu
je poslušalcem razložil sonce in njegov si-
stem, v katerega spada tudi naša zemlja.
Velika je razdalja, ki loči zemljo od sonca.
Solnični žarek pride šele po 8 minutah na
zemljo, vse to pa ni nič proti ogromni raz-
dalji, ki nas loči od rimske zvezde. Ako po-
tujemo s hitrostjo solnčnega žarka, to je 300
tisoč kilometrov eno, dve leti v vsemir, se
nam bo zdelo naše sonce kot majhna zvez-
dica, rimska cesta pa bo enako oddaljena od
nas, pač pa bomo naenkrat opazili novo zvez-
do, novo sonce, ki je rano tako svetlo in
toplo kot naše, ali pa še bolj. Tudi to sonce
ima svoje planete, ki se sučejo okrog njega.
In še dalje spoznamo, da ima vsemir neskonč-
no mnogo sonc, vsako od teh ima zopet svoje
planete. Vsaka zvezda na nebu, ki jo vidimo,
razen sedmih, je sonce, ki je ali večje ali
manjše od našega. So sonca, katerih polmer
je večji od razdalje zemlje do našega sonca.
Vse zvezde ali sonca z našim vred tvorijo
ogromen kolobar, ki ga s prostim očesom
opazimo kot rimsko cesto. Njene bližnje zvez-
de moremo opaziti s prostim očesom, daljne
pa le kot meglice v rimski cesti. So sve-
tovi v vsemirju, ki tvorijo sistem dvojnih,
trojnih sonc. Krog njih se sučejo planete, ki
odsevajo v mavrinskih barvah, ker jih osvet-
lujejo večbarvna sonca.

V vsemirju je tudi več rimskih cest. Rimska
cesta, ki ji pripada naše solnčje, šteje pribl.
sto milijonov sonc. Seveda so vsi to svetov-
ni drug od drugega zelo oddaljeni, vendar ni
izključena morebitna katastrofa trčenja itd.

Sele pogled v vsemir nam da slutiti ne-
skončnost in brezčasovnost. Tu nastajajo in
umirajo svetovi, življenje se poraja iz več-
nosti in se bo v večnost porajalo in odmiralo.
Neskončnosti časa in prostora človeški um
ne bo mogel nikdar dovolj doumeti.

Predavanju je prisostvovalo okrog 150 lju-
di, ki so z zanimanjem sledili veleintere-
santnemu predavanju.

Sport.

Lahkoatletski match med Nemčijo, Franci-
jo in Švico. V Parizu so se sešli te dni zastop-
niki Nemčije in Francije, da določijo program
lahkoatletskega boja med Nemčijo, Francijo
in Švico. Vršil se bo 22. avgusta, kraj pa še
ni določen. Potegujejo se pa zato švicarska
mesta Curih, Bern in Lansanne. Program bo
obsegal vse klasične konkurence. Samo tek
na 10.000 m in olimpijska štafeta se bo izlo-
čila na željo Francije. Mesto štafete na 1500
se bo tekla priključena 4 × 400 m štafeta.
Važna diskusija se je vnela tudi pri vpraša-
nju razdelitve točk. Na predlog Francije so
se točke tako razdelile: Prvemu se prizna 7
točk, drugemu 5 točk, tretjemu 4 točke, četr-
temu 3 točke, petemu 2 točki in šestemu 1
točka. Za štafete se bo vpeljal poseben šte-
vilni modus. Na željo Nemčije bo zastopan v
razsodišču po en zastopnik treh držav.

Cross - country v Italiji. Pri mednarodnem
cross-countryju na 12 km v Milano je zmagal
Thierrey (Pariz) z 41 : 30, 2. je bil Exba (Mi-

lan) z 42 : 05, 3. Davoli (Genna) z 42 : 11,
4. Boero (armada) z 42 : 15, 5. Morino (Mi-
dan) z 42 : 17. Od favoritetov je odstopil Carlo
Speroni, Francoz Lavevre se je placiral šele
na 14. mestu.

V teku na 1 miljo (1909 m) je postavil Ro-
se, mojster Nove Zelandije, avstralski rekord
4 : 13.9. Čas je izhoden in eden najboljših, ki
se jih zaznamuje na to daljavo. Svetovni re-
kord ima seveda Finca Nurmi z 4 : 10.4

Novi svetovni rekordi v težki atletiki. V
Monakovem je postavil Hans Wölpert dva
nova svetovna rekorda v dviganju ročk.
Dvignil je namreč obojeročno težno 92.5 kg
in s tem nadkrilil prejšnji rekord 90 kg Švi-
carja Grafa, ter je obojeročno sumil 115 kg
in zboljšal prejšnji sv. rekord 111.5 kg Du-
najčana Rosineka. Na prvi pogled se ti uspe-
hi ne zde posebno veliki, vendar so izborni,
če se pomisli, da spada Wölpert k peresni
teži t. j. do 60 kg in je torej sumil skoraj
dvojno lastno težo. Torej lahko vsak ljubitelj
tega športa doseže v svoji kategoriji
svetovne rekorde ter mu ni treba obupati
radi tega, če slučajno ne tehta 80 ali 100 kg.

Dempseyev razbit nos. Iz Amerike poro-
čajo, da je bil svetovnemu boksaškemu pr-
vaku Dempseyu povodom nekega boksa-
matcha razbit nos. Stvar se je zgodila sle-
deče: Dempsey se je zavezal proti plačilu
10.000 dolarjev, da premaga šest nasproti-
kov zaporedoma, če mu dajo časa šest minut
za vsakega. S prvima dvema je slavni bokser
tako nežno ravnal, da je tretji dobil korajžo
in Dempsey s tako silo udaril po nosu, ki si
ga je bil pustil slavni borec popraviti na iz-
rečno željo svoje mlade žene, da ga je zelo
poškodoval. Vsled tega je pa Dempsey po-
stal tako divji, da je nasprotnika z desnim
kolebnim udarcem takoj vrgel iz ringa. Osta-
lim trem, ki so zapored zlezli skozi ograjo v
ring, se ni godilo nič boljše, vsi so kmalu
zleteli iz ringa, toda ne po lastnih nogah.
Dempsey pa si bo moral pustiti napraviti
nov nos.

ŠAHOVSKI TURNIR NA SEMMERINGU.

4 kolo je dalo prvo zmago Aljehina, ki
je premagal Rosellija. Dalje sta zmagala še
Janovski in Rubinstein. Prvi je zmagal nad
Kmochem, drugi nad Retijem. Remis so bile
partije: Vidmar : Michel, Tartakower : Ya-
tes, Niemcovič : Treybal, Vayda : Gilg in
Davidson : Spielmann.

Stanje po četrtem kolu: Niemcovič, Tarta-
kower 3 in pol, Vidmar, Rubinstein, Janov-
ski, Spielmann 3, Gilg, Vajda 2, Farsch 1 in
pol (1), Aljehin, Michel, Kmoč 1 in pol, Ya-
tes, Grünfeld 1 (1), Davidson 1, Reti pol (2),
Treybal pol (1), Roselli 0.

Danes se igrajo prekinjene partije.

Veliki mojster Niemcovič o izidu šahovske-
ga turnirja na Semmeringu. Danski veliki
mojster Aron Niemcovič, ki je v prvi rundi
premagal Aljehina, se je izrazil, da je zelo
težko, napovedati izid turnirja po prvih zma-
gah. Po njegovem mnenju bo Aljehin brez-
dvomno prvi. Edini, ki bi mu mogel postati
nevaren, je dr. Vidmar, ki izigra proti Alje-
chinu najmanj en pravi atout, namreč svojo
veliko samozavest in neomajno vero vase.
Vendar pa Vidmarjeva igralska moč ni več-
ja kakor Rubinsteinova, Retijeva, Tartako-
wenjeva, Grünfelda ali Niemcoviča. Šance
drugih igralcev za prvo mesto so po sodbi
Niemcoviča zelo majhne. Tartakowerju manj-
ka eno, česar ne sme pogrešati noben igra-
lec, kakor tudi umetnik ne, namreč genialna
ideja. Retijeva dobra forma se še ni vrnila;
isto velja o Grünfeldu, tudi Rubinstein bi bil
lahko boljši.

Celo obiležje turnirja je najboljšje. Način,
kako so bili sprejeti mednarodni gostje, ka-
že splošno znano avstrijsko gostoljubnost, ki
je Niemcovič ne more prehaliti.

NAKNADNO UTERJAVANJE CARINSKIH PRISTOJBIN.

Tukajšnje carinarnice so v zadnjem času
razposlale mnogobrojnim trgovcem in obrt-
nikom pozive na naknadno vplačilo carinskih
razlik za blago, ki je bilo v teku zadnjih še-
stih mesecev zacarinjeno, ker so se pri revizi-
ji dokumentov odkrile razne računске in
druge formalne hibe, odnosno formalni nedo-
statki izvornih izpričeval.

Naknadno vterjavanje teh pristojbin po pe-
tih odnosno celo tik ob koncu šestega meseca
je povzročilo v trgovskih krogih veliko raz-
burjenje posebno vsled tega, ker je v mnogih
primerih blago že prodano in trgovec ne mo-
re vkalkulirati teh naknadnih stroškov.

Obrnili smo se zato v zadevi na Zborni-
co za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani
in ki nam je dala sledeča pojasnila:

»Vprašanje naknadnega vterjavanja razlik
vsled pogrešnega ali napačnega carinjenja
blaga je urejena z določbami čl. 57. carinske-
ga zakona, ki določa, da ima carinska upra-
va pravico tekom 6 mesecev, računano od
dneva carinjenja, zahtevati povračilo razlike
med vplačano in pravilno pripadajočo svoto,
ki se ugotovi pri reviziji carinskih doku-
mentov. Isto pravico ima po čl. 56. tudi vsaka
stranka za povračilo pogrešno ali protizako-
nito pri carinjenju preveč zaračunanih zne-
skov.

Radi tega je v interesu strank, da vse ca-
rinske dokumente po izvršenem carinjenju
samo točno in podrobno na podlagi carinske
tarife prekontrolirajo, da ugotovijo eventual-
ne pogreške, računске hibe in formalne ne-
dostatke dokumentov, ker morajo v tem pri-
meru biti pripravljene na naknadni predpis
vplačila razlike, tako da jih naknadno uter-
javanje razlik, ki nastajajo vsled teh hib ne
spravi v neprimliko.

Obnem povdarja zbornica, da naše trgov-
stvo še vedno ne posveča dovolj pažnje stro-
gim predpisom in določbam razpisa št. 188
z dne 18. junija 1922, ki se nanaša na izvor-
na izpričevala. Iz raznih predloženih doku-
mentov je zbornica ugotovila na primer, da
je morala tako neka tvrdka v Ljubljani ne-
davno plačati nad 9000 Din na račun diferen-
ce, med maksimalno in minimalno carino,
ker je pri carinjenju blaga predložila izpri-

čevalo o izvoru, ki ga je izdala zbornica za trgovino, obrt in industrijo na Dunaju in v katerem je bilo navedeno, da je blago avstrijskega in danskega izvora, ker sme po naših predpisih dunajska zbornica potrditi le izvor blaga, ki se producira odnosa ekspedira iz njenega okoliša, ne pa obenem izvor inozemskega blaga.

Nadalje je zbornica ugotovila, da povzroča mnogo neprilik pri carinjenju blaga tudi dejstvo, da k novi tarifi še ni izdan nov carinski komentar, dočim se stari pri mnogih postavkah, kjer se je besedilo tarife popolnoma izpremenilo ne da več uporabiti način uveljavljanja nove carinske tarife, ki je stopila 20. junija t. l. v veljavo, ne da bi bila vsaj par dni poprej dostavljena carinskim organom v študijo, je povzročil, da se je v poletnih mesecih dogodilo pri carinjenju veliko pogršk, radi katerih se sedaj uterjavanje razlike na pristojbinah. V kolikor gre pri naknadnem vterjavanju za netočno izpolnjene carinske dokumente vsled prenapetega carinjenja na poštano-carinskih uradih, je strankam še dana možnost, da s fakturo dokažejo, za katere vrste blaga je šlo v spornih slučajih, na kar se jim lahko odpiše zahtevana diferenca. Tak primer je, če je na primer v carinskem beležniku vpisano samo »šivno blago iz volnenih pletenin«, pa niso dodane besede »spodnje perilo itd.«, za katere velja samo 150% pribitek namesto 200%nega.

V osalem pa moramo ugotoviti, da je pogršk, ki jih je povzročila nova car. tarifa od meseca do meseca manj in ko bo izdana definitivna redakcija tarifa in k temu tudi potreben carinski komentar, bodo tudi sedanje neprilike popolnoma prenehale.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA.

dne 11. marca 1926.

Blago: Hrastove podnice, 43 in 0 mm, 2,60, 2,70, 2,80, 2,90, 3 m, od 18—30 cm, fco meja, 2 vag., den. 1300, bl. 1300; hrastovi neobrobjeni ploči, 43 in 50 mm, 2,80 m, od 22 cm naprej, fco meja, 1 vag., den. 1100, bl. 1100; orehovi hlodi, od 30 cm prem. napr., od 2 m dolž. naprej, fco nakl. post., 1 vag., den. 850,

bl. 850; hrastovi hlodi, zdravi, od 30 cm prem. naprej in 2,50 m dolžine naprej, fco nakl. postaja, 5 vag., den. 440, bl. 440. — Premog: Kal. ca. 7000 antracit, Orle, fco vag. Skofljica: kosovec, za 1 tono bl. 500; kokovec, bl. 450; orehovec bl. 400; zdrob bl. 350. Kal. ca. 4800, fco vagoš Ormož: kosovec nad 60 mm, za 1 tono bl. 260; kokovec 35-60 mm bl. 240; orehovec 20-35 mm bl. 210; zdrob 10-20 bl. 190. Kal. ca. 3500, fco vag. Novo mesto: kosovec bl. 170; kokovec 100 mm bl. 150; orehovec 50 mm bl. 140; zdrob bl. 130; rovari bl. 120. — Koruza, času prim. suha, fco vag. dol. post., 1 vag., den. 147, bl. 147; času prim. suha, par. Sid bl. 112,50; inzulanka, fco vag. medj. post. bl. 150.

Vrednote: Invest. pos. iz l. 1921 den. 76, bl. 78; vojna škoda den. 277, bl. 280; zast. listi Kranj. dež. bke den. 20, bl. 22; kom. zad. Kranj. dež. bke den. 20, bl. 22; Celjska pos. den. 200, bl. 205; Ljublj. kred. bka den. 200, bl. 220; Merkantilna bka den. 100, bl. 105; Prva hrv. šted. den. 965, bl. 971; Slavenska bka den. 50; Kred. zavod den. 175, bl. 185; Strojne den. 100, bl. 110; Trboveljska den. 354, bl. 362; Pap. Vevče den. 110; Stavbna družba den. 80, bl. 90; Sešir den. 115, bl. 120, zaklj. 115—120.

Quo vadis — naša inteligenca?

BORZE.

Zagreb, 11. marca. Devize: Newyork 56.642 — 56.942, London 275.93 — 56.942, Milan 227.50 — 228.70, Berlin 13.5225 — 13.5625, Praga 168.07 — 169.07, Dunaj 8.03 — 8.043, Curih 1093 — 1097.

Curih, 11. marca. Beograd 9.1550, Newyork 519.30, London 25.2525, Pariz 18.85, Praga 15.3750, Dunaj 73.20, Bukarešta 2.1050, Sofija 3.75, Berlin 123.70.

× Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani obvešča vse interese, da je minister poljoprivrede odredil, da se ustanovi v postaji Bistrica-Bohinjsko jezero obmejna veterinarska stanica. Na podlagi tega je dovolila tudi Generalna direkcija carin glavni carinarnici v Bohinjski Bistrici, da sme v bodoče vršiti uvozne, izvozne in tranzitne ekspedicije živine in živalskih proizvodov in sicer bo izdajal odobrenje za te vrste ekspedicije obmejni veterinar na Jesenicah.

OMAJANO STALIŠČE DR. STOJADI-NOVIČA.

Beograd, 12. marca. Včeraj je minister financ dr. Stojadinović posetil predsednika vlade in je z njim dolgo konferiral. Vsebina tega razgovora je bilo razmerje med St. Radićem in dr. Stojadinovićem in ekspeze, ki naj ga poda dr. Stojadinović pred narodno skupščino. Razgovor je trajal celo uro. Kakor se doznava, bo spor med St. Radićem in dr. Stojadinovićem izravnani takoj, ko pride Radić v Beograd.

Opozicija se pripravlja, da napade ministra financ o priliki diskusije o proračunu finančnega ministrstva. Kar se tiče radikalnega kluba, se še ne ve, kako stališče bo zavzel.

V skupščinskih kuloarjih se je včeraj govorilo že o padcu dr. Stojadinovića in krožila so imena novih kandidatov. Tako so se omenjali: Bogdan Marković, Velizar Janković in Ninko Perić. Pašičevi prijatelji ne verjamejo, da bo dr. Stojadinović padel in tudi ne, da bo po izglasovanju proračuna nastopila kriza vlade. Trde pa, da lahko pride po izglasovanju proračuna do širše rekonstrukcije kabineta, ki naj bi pomirila razburjene duhove v radikalnem klubu.

Včerašnji popoldanski listi prinašajo vesti, da je situacija ministra financ prav težka in da se minister absolutno ne bo mogel držati.

FINANČNI MINISTER NAŠEL KONČNO TUDI POT V SKUPŠČINO.

Beograd, 12. marca. Finančni minister dr. Stojadinović je včeraj prvič, odkar se je vrnil s potovanja prišel v narodno skupščino. Le malo časa se je mudil v ministrski sobi, potem pa je odšel v pred-

sedstvo vlade, kjer se je sestal z Ljubo Živkovićem. V zbornici se pa sploh ni pojavil.

VLADNA SKRB ZA DALMACIJO.

Beograd, 12. marca. Sedanja vlada skrbi posebno za Dalmacijo, ki je odločilen faktor za našo trgovino. V teku tega leta bo vlada povečala kredite, ki se nanašajo na povečanje naše trgovinske mornarice in na ureditev Dalmacije. Dobro se opaja, da izdaja Italija dve milijardi za trgovinsko mornarico, in da je za celo našo mornarico določen kredit samo 35 milijonov dinarjev.

URADNIŠKA ORGANIZACIJA NAPRE- DUJE.

Beograd, 12. marca. 1. maja t. l. bo zopet uradniški kongres. Na tem kongresu se bo obravnavalo vprašanje, kako naj se izvede enotna organizacija vsega uradništva v državi. Hkrati se bo razširila dosedanja organizacija, ker so v »Glavni savez« vstopili »Savez fakultetsko obravnavanih činovnikov«, organizacije šumarjev in organizacije železničarjev. Izgleda, da vstopijo v »Glavni savez« tudi druge uradniške organizacije, ki niso še včlanjene v njem.

SILNO POTREBNO!

Beograd, 12. marca. V ministrstvu pošte in brzojava je podpisan ukaz glede odlikovanja nekaterih poštinih direktorjev in drugih višjih uradnikov.

DELO ODBORA ZA MOLBE IN ZALBE.

Beograd, 12. marca. Sekcija zakonodajnega odbora za prošnje in pritožbe je včeraj nadaljevala svoje delo. Od 22 prošenj je 19 odklonila.

Jack London:

Morski vrag.

Prigodila pa se je, da je bil Leah eden onih mornarjev, ki so imeli nalogo predramiti Mugridga po kvarntanju s kapitanom. Leah je očitno izvršil svojo nalogo tako temeljito, da mu Mugridge ni odpustil; sledile so namreč hude besede in grda imena, ki so se tikala omadeževanih prednikov. Mugridge je pretil z nožem, ki ga je bil brusil zame. Leah se je smejal in mu zabrusil še več domačih besedi v obraz. Predno pa je vedel, kaj se je zgodilo, je imel desnico razparano od kometca do zapestja. Kuhar se je takoj umaknil in je s peklenskim obrazom držal pred seboj mož v obrambi stoj. Leah pa je vzel vso stvar povsem mirno, dasi je kri brizgala po palubi kot voda iz vselca.

»Te bom že se dobil v roke, kuhare,« je dejal, »in pošteno te bom. Mudi se pa prav nič. Brez noža boš takrat, ko te dobim.«

Tako rekoč se je obrnil in je mirno odšel. Mugridgov obraz je bil bled od strahu radi tega, in kaj lahko prej ali slej pričakuje od mornarja, katerega je bil uklal. Ampak njegovo vedenje do mene je bilo še bolj besno kot deslej. Vzlic strahu pred obračunom za svoje dejanje je spoznal, da je bilo to dejanje pravi nazorni nauk za mene; postal je še bolj oblasten in nadut. Tudi ga je obšla neka sla, sorodna besnosti, ki se ga je lotila ob pogledu na kri, ki jo je bil pretil. Videl je rdeče vsepovsod, kamor se je ozrl. Psihologija tega je sicer silno zamotana, a vendar sem tako jasno videl, kaj se je godilo v njegovi glavi kakor da bi imel tiskano knjigo pred seboj.

Minulo je več dni. Duh je še vedno vozil s pasat-

nikom. Lahko bi bil prisegel, da sem videl, kako je rastla besnost v Mugridgovih očeh. In jaz priznam, da se me je lotil strah, prav velik strah. Res, res, je brusil ves dan. Izraz njegovih oči, ko je otipaval ostrino in srepo pogledoval mene, je bil docela krvočlen. Bal sem se obrniti hrbet proti njemu in kadar sem odhajal iz kuhinje, sem šel ritensko — v veliko zabavo mornarjev in lovcev, ki so se dogovorjeno zbirali v gruclah, da bi bili priča mojega izhoda. Napetost mojih živcev je bila prevelika. Včasih sem že mislil, da mi bo duh klonil pod njo — nekaj bolj primerne na tej ladiji blaznih, nasilnih ljudi. Vsako uro, vsako minuto je moje življenje bilo v nevarnosti. Bil sem bedna človeška duša v skrajni stiski, vendar ni živa duša na ladiji pokazala toliko sočutja, da bi mi prišla na pomoč. Včasih sem mislil na to, da bi iskal milosti pri Wolfu Larsenu; toda ko sem si v duhu predložil porogljivo zlobo v njegovih očeh, ki je dvomila o življenju in se mu posmehovala, sem namero opustil. Drugikrat sem zopet resno vzel v misel samomor in potreboval sem vso silo svojega upalnega naziranja življenja, da nisem v nočni temini skočil v morje.

Wolf Larsen me je večkrat skušal zaplesti v razgovor; odgovarjal pa sem mu na kratko in se ga izogibal. Na vsezadnje mi je zapovedal, naj zavzamem za nekaj časa svoj sedež za mizo v kabini in pustim, da kuhar opravlja moje delo. Tedaj sem govoril odkrito in mu povedal, koliko moram pretrpeti po Mugridgu zaradi onih treh dni, ko mi je izkazal naklonjenost. Wolf Larsen me je motril s smehljajočimi očmi.

»Toraj se bojiš, e?« se je rogaj.

»Da, se,« sem dejal kljubovalno in pošteno, »bojim

»Taka je vedno z vami,« je vzkliknil malo srdito, »govorite o svojih neumrjelih dušah pa se bojite umreti. Veš, moj dragi, živel boš večno. Cel bog si — in Boga ni mogoče usmrtiti. Kuhar ti ne more nič žalega storiti. Saj si prepričan, da vstaneš od mrtvih. Cesa se pa potem treba bati?«

»Večno življenje imaš pred seboj. Milijonar si v neumrjivosti, milijonar, čigar premoženje se ne more izgubiti, čigar premoženje je manj premisljivo kot zvezde in tako trajno kot prostor ali čas. Nemogoče ti je zmanjšati glavnico. Neumrjivost je nekaj, kar nima začetka ne konca. Večnost je večnost in dasi umrješ sedaj in tukaj, boš naprej živel nekje drugje in za tem. Vse je jako lepo. Vse je jako lepo, če se otreseš mesa in se zaprti duh vzdigne v višave. Kuhar ti ne more nič žalega storiti. Samo povzdigne te lahko na pot, po kateri moraš stopati na veke.

»Ali pa, če ti še ne želiš, da te kuhar povzdigne tjakaj, zakaj ne bi ti povzdignil kuharja? Po tvojih mislih mora tudi on biti tak neumrjot milijonar. Nemogoče ti je, da bi ga spravil na boben. Njegovi papirji bodo vedno krožili al pari. Dolgosti njegovega življenja ne moreš zmanjšati s tem, da ga ubiješ, kajti on je brez začetka in brez konca. Živel bo naprej nekje in nekako. Toraj povzdigni ga na tisto pot. Suni nož vanj in izpusti njegovega duha na prosto. Tako kakor je, se nahaja v zepni ječi, in ti mu samo dobro storiš s tem, da vlomiš vrata. In kdo ve, — mogoče bo jako zal duh, ki se bo dvignil iz tiste grde mrhovine v sinji nebes. Povzdigni ga tjakaj in jaz te takoj povisam in postavim na njegovo mesto; petinštirideset dolarjev dobi na mesec.«

(Dalje prih.)

Srajce,

promenadne bele in barvaste, ovratnike

vseh vrst in tison, pentlje, samovoznice, žepne robce, nogavice v raznih barvah za gospode in dame, naramnice, toaletne potrebnosti, svilene trakove, čipke in vezeno. Nizke cene. — Velika izbira samo pri

IOSIP PETELINC-U - LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Oglašajte v „N rodnem Drevn ku“

MALI OGLASI

Črna oglasa do 20 besed Din 5—, vsaka nadaljnja beseda 10 par.

PREMOG - ČERIN

Mailova ulica 11. Telefon 56

Vsak dan

amočeno polenovko

so dobi v trgovini Kovačič-Japelj. Ljubljana, Kongresni trg.

Absolvent trg. teta a

išče službe pri kakem večjem podjetju. Gre tudi nekaj mesecev brezplačno. — Ponudbe prositi na upravo lista pod: »Dobra moč«.

Stekleno

urešeno opeko imajo stalno v zalogi. Združene opekarne d. d. Ljubljani.

V službo

k večjemu industrijskemu ali trgovskemu podjetju želi vstopiti resna, zanesljiva in vestna gospodična z 10 letno pisarniško prakso, perf. znanjem nemščine in italijansčine poleg slovenščine, izvrstna strojepiska, korespondentka in knjigovodkinja. — Cenjene ponudbe na upravo lista pod »Elektra« do 20. marca t. l.

la Tapist sir

ala Marija Stern po 22.50 Din kg pošilja po železnici in pošti Mlekarna in sirarna Josip Dvorny, Badljewa (Slavonija).

Imam

za prodati ves tisoč smrekovih sadik velikost od 10 do 30 cm. Cena od 100 kosov do 1000 je par 65, od 1000 do 10.000 kosov je cena par 35.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 3tev. 1a, II. nadstropje.

Vrtarske zadeve

posreduje

»kova Vrtarska šola« v Kranju.